

Academische Werkplaats EMB

Foto door Max Alkores Vega

Participatie van volwassenen met een visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperking

Onderzoek van Gineke Hanzen

Waar kennis uit praktijk, ervaring
en wetenschap samenkomt

Kunnen mensen uit deze doelgroep eigenlijk wel participeren?

Lees de voorbeelden op bladzijde 6, 9, 12 en 19.

Foto door Max Alvares Vega

Inleiding

Participatie, oftewel 'deelnemen aan', is belangrijk voor iedereen. Ook voor volwassenen met visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperkingen ((Z)EVVB) *). Participatie leidt tot sociale contacten, betekenisvolle activiteiten en deelname aan het gemeenschapsleven.

Wat betekent participatie voor deze doelgroep precies? Hoe is het echt gesteld met hun participatie? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat hun participatie optimaal is? De indruk is dat de participatie van deze volwassenen niet optimaal is door de aanwezige beperkingen. Is dat zo, of spelen andere factoren een rol?

In deze brochure nemen we u mee in het onderzoek dat Gineke Hanzen heeft gedaan naar participatie van deze doelgroep én in het onderzoek dat ze heeft gedaan naar een methode waarmee de participatie van de doelgroep kan worden verbeterd: Zorg voor Participatie+.

Over Gineke Hanzen en het promotieonderzoek

Gineke Hanzen deed haar promotieonderzoek bij de basiseenheid Orthopedagogiek 'Leren en ontwikkelen' van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen, in samenwerking met de Hanzehogeschool Groningen, het Amsterdam Universitair Medisch Centrum en Koninklijke Visio.

Gineke Hanzen werkt als fysiotherapeut bij Koninklijke Visio en is vanaf mei 2020 werkzaam als postdoctoraal onderzoeker binnen de Academische Werkplaats Ernstig Meervoudige Beperkingen (EMB): een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen, 's Heeren Loo, Hanzehogeschool Groningen en Koninklijke Visio. De Academische Werkplaats EMB wil een bijdrage leveren aan een verbetering in de kwaliteit van bestaan van kinderen en volwassenen met een (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperking (EMB) en hun gezinnen.

*) In verband met de leesbaarheid van de tekst spreken we hierna ook over 'deze doelgroep' als we het hebben over de groep volwassenen met een visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperking.

Waarom dit onderzoek?

De afgelopen jaren is de visie op mensen met beperkingen veranderd en is er meer aandacht gekomen voor hun participatie. Deze veranderde kijk heeft ook geleid tot ander beleid, zoals beschreven in het Verdrag van de Verenigde Naties en dat is ondertekend door Nederland in 2016. Daarin staat dat personen met beperkingen recht hebben op volledige participatie in de maatschappij.

De doelgroep

Dit geldt ook voor volwassenen met visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperkingen.

Deze volwassenen:

- zijn slechtziend of blind;
- hebben een ernstige of zeer ernstige verstandelijke beperking met een IQ beneden 35 punten;
- hebben vaak bewegingsbeperkingen en gezondheidsproblemen zoals epilepsie en obstipatie;
- hebben soms nog andere beperkingen van de zintuigen: ze kunnen bijvoorbeeld ook doof/slechthorend zijn.

Deze beperkingen staan met elkaar in verband, versterken elkaar en bemoeilijken onder andere het aangaan van sociale relaties, de ontwikkeling van praktische vaardigheden en hun zelfstandigheid.

Afhankelijkheid en participatie

Deze beperkingen maken onze doelgroep bijzonder afhankelijk van de mensen in hun omgeving, zoals familie en zorgprofessionals. Deze afhankelijkheid geldt ook voor hun participatie. Daar komt bij dat mensen uit onze doelgroep op individuele en op geheel eigen wijze aangeven wat ze nodig hebben of wat hun voorkeuren zijn. Dat maakt het voor de mensen in hun omgeving moeilijk om te begrijpen.

Waarom participatie?

Participatie, oftewel 'deelnemen aan', is belangrijk voor iedereen en ook voor onze doelgroep. Een optimale participatie blijkt de kwaliteit van het leven te vergroten en onder andere te leiden tot:

- meer vrienden,
- meer onafhankelijkheid,
- meer betekenisvolle activiteiten en
- een grotere deelname aan het gemeenschapsleven.

Participatie heeft dus vele positieve effecten. Uit onderzoek blijkt echter dat mensen met meer beperkingen minder participeren. De indruk is dan ook dat de participatie van onze doelgroep niet optimaal is vanwege de aanwezige beperkingen, zoals hierboven beschreven. Kennis over hun participatie is echter schaars.

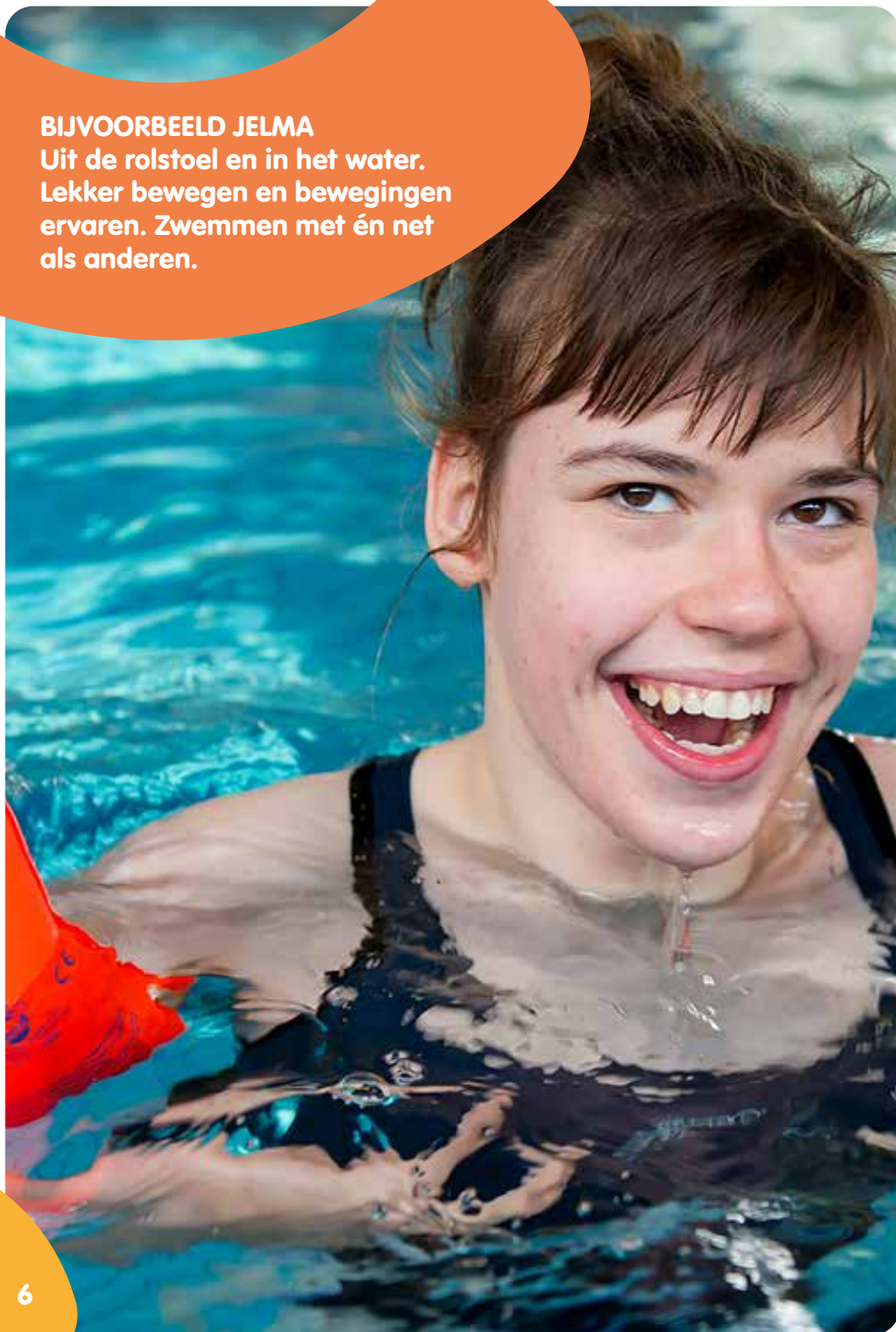
Het begrip participatie is niet duidelijk: het belang van een definitie

Een ander probleem is dat het begrip 'participatie' op verschillende manieren wordt uitgelegd. Hierdoor is het niet duidelijk wat participatie precies betekent en concreet inhoudt voor onze doelgroep. Mede hierdoor is het voor de mensen die deze volwassenen begeleiden ook moeilijk om hun participatie te verbeteren.

In deze brochure leest u meer over het onderzoek naar bovenstaande vragen en problemen.

BIJVOORBEELD JELMA

Uit de rolstoel en in het water. Lekker bewegen en bewegingen ervaren. Zwemmen met én net als anderen.

1 Definitie en concrete inhoud van participatie

Het begrip 'participatie' wordt verschillend uitgelegd, daarom is in dit onderzoek begonnen met de definitie participatie voor deze doelgroep. Met inbreng van ouders, familieleden, begeleiders, (para)medici, gedragsdeskundigen en onderzoekers is het begrip 'participatie' bij deze doelgroep onderzocht en gedefinieerd. Zodat we het allemaal over hetzelfde hebben als we praten over participatie voor volwassenen met (Z)EVVB.

De vragen die gesteld werden in het onderzoek:

- Waar denkt u aan bij participatie van deze groep?
- Welke onderdelen passen bij elkaar?
- Hoe belangrijk vindt u de verschillende onderdelen?

De domeinen en de definitie van participatie:

De deelnemers hebben veel onderwerpen ingebracht. Het bleek dat er veel overeenkomsten waren. De onderwerpen zijn ingedeeld in de volgende domeinen:

- Ervaren en ontdekken
- Inclusie (= er bij horen)
- Deelname en betrokkenheid
- Communicatie en begrepen worden
- Sociale contacten
- Vrije tijd, ontspanning en recreatie
- Eigen regie

Zie ook bijlage 1 op pagina 16: De zeven domeinen van participatie voor volwassenen met (Z)EVVB, gevuld met voorbeelden van de onderwerpen die zijn ingebracht.

Vanuit deze domeinen is de volgende definitie ontwikkeld:

Participatie voor mensen met (Z)EVVB is: 'Actieve deelname en betrokkenheid binnen dagelijkse bezigheden, sociale, maatschappelijke en vrije tijd activiteiten, met mogelijkheden voor inclusie (= er bij horen), ervaren en ontdekken. Dit is alleen mogelijk vanuit een relatie met de omgeving waarin de persoon met een visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperking een actieve en sturende rol heeft.'

2 Hoe is het echt gesteld met de participatie in de domeinen?

Individuele ondersteuningsplannen zijn onderzocht om inzicht te krijgen in de domeinen waarin volwassenen met (Z)EVVB volgens de nieuwe definitie participeren, zoals hiervoor beschreven. Dit onderzoek is gehouden in drie woonvoorzieningen, verspreid over Nederland.

Welke domeinen waren het meest vertegenwoordigd in de plannen?

- Ervaren en ontdekken
- Deelname en betrokkenheid
- Sociale contacten

Ongeveer 10% van de onderwerpen binnen deze drie domeinen werd in geen van de ondersteuningsplannen beschreven.

Welke domeinen kwamen minder vaak voor?

- Communicatie en begrepen worden
- Eigen regie

Ongeveer 20 % van de onderwerpen binnen deze twee domeinen werd in geen van de ondersteuningsplannen beschreven.

En welke domeinen werden weinig beschreven in de plannen?

- Inclusie (=er bij horen)
- Vrije tijd, ontspanning en recreatie

Meer dan 40% van de onderwerpen binnen deze twee domeinen werd in geen van de ondersteuningsplannen beschreven.

Conclusie

De conclusie is dat de ondersteuning aan volwassenen met (Z)EVVB in woonvoorzieningen vooral is gericht op een aantal domeinen van participatie. Participatie is nog beperkt in met name de domeinen inclusie (= erbij horen) en vrije tijd. Daar is verbetering mogelijk en gewenst.

Voorbeelden ter inspiratie

In de bijlage op pagina 19 vindt u voorbeelden van participatie van mensen uit onze doelgroep. Ter inspiratie. Niet alle voorbeelden gelden voor iedere volwassene met (Z)EVVB. Ieder mens is uniek en dat geldt ook voor mensen uit onze doelgroep. Onderling verschillen ze sterk in wat ze willen en kunnen.

BIJVOORBEELD ALRIK

'Wat moet hij met een iPad? Hij ziet slecht en begrijpt het niet!' Dat bleek een aanname. Alrik kan meer met een iPad dan gedacht. Hij is er enorm blij mee en leert steeds meer. Hij kan nu ook 'op de iPad'. Net als anderen.

3 Participatie van volwassenen met (Z)EVVB verbeteren met Zorg voor Participatie+

Als je afhankelijk bent van mensen om je heen in al je doen en laten, dan geldt dat ook voor de mate van participatie. Daarom richt het onderzoek zich ook op Zorg voor Participatie+ (ZVP+): een methode specifiek ontwikkeld voor begeleiders van mensen met (Z)EVVB. Zij spelen een grote rol in het leven van de mensen uit onze doelgroep. Het uitgangspunt van ZVP+ is dat als begeleiders zich meer bewust zijn van de mogelijkheden tot participatie, het de kansen tot participatie vergroot.

Doel

ZVP+ heeft als uiteindelijke doel om de participatie van de doelgroep te verbeteren. Begeleiders worden getraind om de wensen van de doelgroep samen met familie en andere professioneel betrokkenen op de zeven domeinen te ontdekken en te realiseren. ZVP+ besteedt speciale aandacht aan het ontwikkelen van bestaande of nieuwe rollen die mensen uit de doelgroep in hun leven kunnen hebben. Bijvoorbeeld 'vriend', 'zoon', 'buurman', 'fan van het zangkoor' of 'medewerker'. ZVP+ besteedt ook aandacht aan het verbreden van het aantal betekenisvolle activiteiten binnen deze rollen. In de bijlage worden de inhoud en de stappen van ZVP+ beschreven, aangevuld met enkele praktische voorbeelden. Zie pagina 18 en 19.

Onderzoek naar effecten van Zorg voor Participatie+

Twee onderwerpen zijn onderzocht binnen dit onderzoek: het effect op de attitude van begeleiders en het effect op de participatie van de doelgroep.

Met attitude wordt hier bedoeld: wat de begeleiders voelen, denken en hoe ze handelen ten aanzien van participatie van de doelgroep.

Het onderzoek naar de effecten van ZVP+ vond plaats binnen twee woonvoorzieningen. De effecten in de ZVP+ groep werden vergeleken met twee controlegroepen, zodat er drie groepen ontstonden:

- 1) Deze groep begeleiders kreeg de training ZVP+.
- 2) Deze groep begeleiders kreeg alleen de Participatie Mind Map.
De Participatie Mind Map is een brochure met de definitie, de domeinen en de voorbeelden van onderwerpen in deze domeinen van participatie.
- 3) Deze groep begeleiders kreeg geen ZVP+ en ook niet de Participatie Mind Map.

1 Effecten op de attitude van begeleiders

Persoonlijke profielen

De begeleiders waren in het onderzoek gekoppeld aan één volwassene met (Z)EVVB die ze in de dagelijkse praktijk ondersteunden. Over deze volwassenen schreven de begeleiders persoonlijke profielen met onder andere de persoonlijke voorkeuren, mogelijkheden en beperkingen van deze mensen.

De resultaten van het onderzoek van deze profielen lieten zien dat de begeleiders zes maanden na de training ZVP+ duidelijk minder beperkingen beschreven. We zien dit als een positievere attitude ten aanzien van de participatie van de doelgroep.

Vragenlijsten

De begeleiders hebben daarnaast een vragenlijst ingevuld over hun attitude ('Attitude Participatie Vragenlijst'): wat ze voelden en dachten en hoe ze handelden ten aanzien van de participatie van de doelgroep. We vonden een positieve trend in de attitude van de ZVP+-groep en de Participatie Mind Map-groep op de volgende domeinen: 'vrije tijd en recreatie', 'sociale contacten' en 'de deskundigheid om te handelen op het gebied van participatie'. De conclusie is dat ZVP+ kleine positieve veranderingen teweegbrengt in de attitudes van begeleiders.

4 Onderzoek naar invoering van Zorg voor Participatie+

2 Effecten op de participatie van volwassenen met (Z)EVVB

Uit de resultaten van de vragenlijst over de kwaliteit van leven van mensen uit deze doelgroep, ingevuld door hun wettelijk vertegenwoordigers en door begeleiders, bleek dat zowel de ZVP+-groep als de Participatie Mind Map-groep geen hogere scores lieten zien op de domeinen van participatie. Het bleek zelfs dat op de domeinen 'communicatie en invloed' en 'materieel welbevinden' de controlegroep (de groep die niet beschikte over ZVP+ en de Participatie Mind Map) hoger scoorde. Wellicht kan dit worden verklaard door de ingrijpende veranderingen in de omstandigheden van de helft van deze controlegroep (verhuizing).

ZVP+ heeft wel een positief effect op de actieve betrokkenheid van de personen uit deze doelgroep én op het aantal initiatieven dat de begeleiders nam om dit te vergroten tijdens de activiteiten. Dit bleek uit de resultaten van de observaties.

BIJVOORBEELD OTTO

Net als Sven uit het voorbeeld op pagina 19 haalt Otto ook veel voldoening uit het omgaan met dieren.

Het effect van een methode is mede afhankelijk van het succes van de invoering van de methode binnen een woonvoorziening. Daarom is ook onderzocht of de invoering van ZVP+ verliep zoals gepland.

Belemmeringen in de invoering bleken te zijn:

- de tijd per training dag moest noodgedwongen terug worden gebracht
- de overtuiging van de begeleiders dat ZVP+ deels overlap vertoonde met andere methodes die ze toepasten, waardoor ze minder geneigd waren om ZVP+ te gebruiken
- het gebrek aan tijd en voorwaarden om de nieuwe activiteiten, die tijdens de training waren bedacht door de begeleiders, daadwerkelijk uit te voeren

Aspecten van de invoering die volgens verwachting zijn verlopen:

- de meeste begeleiders begrepen de opdrachten binnen ZVP+ (redelijk) goed
- de begeleiders pasten ZVP+ toe voor de doelgroep om:
 - de eigen regie te vergroten,
 - nieuwe activiteiten te ontwikkelen,
 - de actieve betrokkenheid in bestaande activiteiten te vergroten en
 - nieuwe rollen te ontwikkelen.

De conclusie

Ondanks de belemmeringen tijdens de invoering van ZVP+ zien we meerdere kleine positieve trends in de attitudes van de begeleiders. Dit heeft waarschijnlijk geleid tot de positieve effecten op de actieve betrokkenheid van de volwassenen met (Z)EVVB én op het aantal initiatieven van begeleiders om deze betrokkenheid te stimuleren.

Conclusies, aanbevelingen en wensen voor de toekomst

Attitudeverandering: minder gericht op beperkingen

Begeleiders blijken na afloop van de training ZVP+ minder gericht op de beperkingen van de volwassenen met (Z)EVVB. Ze ontwikkelen activiteiten om de rollen van deze volwassenen te versterken. Hierdoor neemt de actieve betrokkenheid toe van deze doelgroep tijdens activiteiten. Het veranderen van attitudes van begeleiders gaat niet vanzelf tijdens het dagelijks werk binnen een woonvoorziening:

- een aanbeveling aan het management is dan ook om hier extra aandacht aan te geven in opleiding en training van begeleiders.

Resultaten van belang voor andere doelgroepen

De onderzoeken die beschreven staan in deze brochure hebben zich gericht op volwassenen met (Z)EVVB binnen woonvoorzieningen. De resultaten zijn mogelijk ook van belang voor vergelijkbare groepen, zoals:

- volwassenen met (Z)EVVB die wonen binnen kleinschalige woonvormen,
- kinderen met (Z)EVVB en
- personen met zeer ernstige verstandelijke en bewegingsbeperkingen (EMB).

Deze groepen hebben vergelijkbare beperkingen en begeleiders ervaren vergelijkbare problemen bij hun participatie.

Participatie: een verantwoordelijkheid van ons allemaal

De verbetering van de attitudes van begeleiders is niet de enige factor die de participatie van de doelgroep beïnvloedt; het is een verantwoordelijkheid voor alle mensen die bij hen betrokken zijn, zowel binnen als buiten de woonvoorziening.

Aanbeveling

Het is aan te bevelen om de invoering van ZVP+ nog verder te verbeteren om de effecten van ZVP+ te vergroten: het gaat hierbij zowel om voorwaarden binnen de woonvoorzieningen als om verbeteringen binnen ZVP+ zelf.

Wens

Nader onderzoek naar ZVP+ voor de specifieke doelgroep (Z)EVVB is zeer gewenst. ZVP+ vergroot de bewustwording van begeleiders van de mogelijkheden van participatie van de doelgroep. ZVP+ biedt begeleiders concrete handvatten om de participatie daadwerkelijk te verbeteren. Uiteindelijk draagt ZVP+ bij aan een optimale participatie van volwassenen uit deze doelgroep.

Meer informatie

Wilt u nog meer over dit onderzoek weten of lezen?

Kijk dan op de website van de Academische Werkplaats EMB of neem contact op met Gineke Hanzen via g.j.hanzen@rug.nl.

www.aw-emb.nl/onderzoek

Bijlage 1

De zeven domeinen van participatie voor volwassenen met (Z)EVVB, gevuld met voorbeelden van de onderwerpen die ingebracht zijn.

Ervaren en ontdekken

- Willen binnen de mogelijkheden graag veel beleven met hun zintuigen, met alle zintuigen.
- Willen genieten van het leven, willen een leuk leven hebben.
- Willen de wind en regen beleven.
- Willen liggen op de bank met een geurtje.
- Willen graag verrassingen, af en toe uit de dagelijkse routine stappen en/of nieuwe routines opbouwen.
- Willen bewuster naar uitdagingen op zoek gaan.
- Willen de kans krijgen om zelf te ontdekken.
- Willen naar een speeltuin kunnen gaan, met toestellen waar ze bewegingen kunnen ervaren.

Inclusie

- Willen hun verjaardag op een gezellige manier vieren met visite, cadeautjes en taart.
- Willen deel kunnen nemen aan zinvol werk of werk gerelateerde activiteiten.
- Willen dezelfde goede medische zorg als mensen zonder beperkingen.
- Willen er echt bij horen in de wijk waar ze wonen.
- Willen gebruik maken van faciliteiten buiten de instelling.
- Willen dat hun leef- en denkwereld wordt vergroot en de interactie met de buitenwereld wordt bevorderd: bv. naar het zwembad, festivals, boodschappen, naar de kerk, muziekvoorstellingen, concerten, bioscoop en meedoen met fietstochten.
- Willen zoveel mogelijk ongehinderd deelnemen aan het verkeer.

Deelname en betrokkenheid

- Willen betrokken worden en indien mogelijk actief deelnemen aan dagelijkse klusjes.
- Willen activiteiten ondernemen passend bij interesses en voorkeur.
- Willen dat er meer in mogelijkheden dan in beperkingen gedacht wordt.
- Willen mogelijkheden op het gebied van ICT en gebruik maken van een simpel programma op een computer of tablet.
- Willen een zinnige daginvulling waarover ze kunnen navertellen 's avonds aan tafel.

Communicatie en begrepen worden

- Willen kunnen beschikken over een optimaal communicatiemiddel.
- Willen iemand die voor ze opkomt als ze dat zelf niet kunnen.
- Willen graag begeleid worden door bekende begeleiders die moeite doen om hen te (leren) kennen.
- Willen net als ieder ander mens gerichte, integere aandacht.
- Willen ervaren dat ze gezien en gehoord worden en daardoor worden begrepen, ook als ze doofblind zijn.
- Willen positieve en negatieve ervaringen kunnen delen met anderen.

Sociale contacten

- Willen interactie met andere mensen met een visuele en ernstige of zeer ernstige verstandelijke beperking.
- Zijn in staat om verschillende sociale rollen uit te oefenen, zoals b.v. broer, buurman of huisgenoot.
- Hebben behoefte aan nabijheid, liefde, warmte, geduld, lichamelijk contact en iemand die ze helpt als ze het moeilijk hebben.
- Willen contacten hebben binnen hun eigen woonomgeving en daar buiten: familie, vrienden, kennissen, burens, collega's, etc.

Vrije tijd, ontspanning en recreatie

- Willen in hun vrije tijd wat te doen hebben in plaats van alleen maar te zitten wachten.
- Willen dat er activiteiten buiten de instelling ondernomen worden, zoals bv. naar de markt, de kapper, het tuincentrum, het strand of uit eten.
- Willen kunnen genieten van de natuur.
- Willen (aangepast) sporten en hobby's uitoefenen.
- Willen op vakantie kunnen.

Eigen regie

- Willen eigen keuzes kunnen maken.
- Willen eigen regie houden om zelfrespect en waardigheid te behouden.
- Willen dat er met hen gesproken en beslist wordt, in plaats van 'over' hen.
- Willen betrokken worden bij welke kleding ze aantrekken.
- Willen alles graag in hun eigen tempo; de tijd krijgen.
- Willen hun eigen wil zelf zoveel mogelijk kunnen blijven aangeven, ook in heel lastige situaties.
- Willen zelf bepalen wat ze drinken en eten.
- Willen zichzelf kunnen zijn in het huis waar zij wonen.
- Willen zelf kunnen bepalen hoe laat ze naar bed gaan.
- Willen variatie in hun leven, afgestemd op eigen behoefte.

Bijlage 2

Zorg voor Participatie+: inhoud, stappen en voorbeelden

Zorg voor Participatie+: inhoud en stappen van de methode

ZVP+ is gericht op het veranderen van de attitude van begeleiders ten aanzien van de participatie van de doelgroep. Begeleiders worden aangemoedigd zich meer te focussen op de wensen en sterke kanten van volwassenen met (Z)EVVB en minder op hun problemen en beperkingen. Tijdens de training ZVP+ betrekken de begeleiders hun collega's en familie van de personen met (Z)EVVB om de participatie van deze personen te vergroten. ZVP+ besteedt speciale aandacht aan het ontwikkelen van (nieuwe) rollen die mensen met (Z)EVVB in hun leven kunnen hebben, zoals 'vriend', 'zoon', 'buurman' of 'medewerker' en het verbreden van het aantal betekenisvolle activiteiten binnen deze rollen. Na afloop van de training kunnen de begeleiders voor de personen met (Z)EVVB nieuwe passende activiteiten introduceren of de actieve betrokkenheid tijdens bestaande activiteiten vergroten. Daarnaast hebben ze geleerd op welke manier ze de eigen regie van de persoon met (Z)EVVB kunnen vergroten.

De training bestaat uit 3 dagen met een tussenruimte van 4 weken tussen iedere training en een follow-up bijeenkomst na 6 maanden. De begeleiders maken gebruik van een cursusmap met informatie over ZVP+, oefeningen en handvatten om ZVP+ te gebruiken in de dagelijkse praktijk. De training ZVP+ volgt zeven stappen die heel systematisch worden aangeleerd:

- Ten eerste beschrijven de begeleiders de persoonlijke kenmerken en mogelijkheden van de persoon met (Z)EVVB en vergelijken deze met de bestaande rollen en activiteiten waarmee deze rollen zijn vervuld.
- Ten tweede kijken ze naar mogelijke signalen van ontevredenheid van de persoon met (Z)EVVB.
- Als derde bepalen ze een doel voor een nieuwe activiteit of meer actieve betrokkenheid tijdens een bestaande activiteit in overleg met hun collega's en de familie van de persoon met (Z)EVVB.
- Als vierde inventariseren ze wat nodig is om het doel te bereiken.
- Als vijfde proberen ze de persoon met (Z)EVVB de vaardigheden aan te leren die nodig zijn om het doel te bereiken.
- Als zesde inventariseren ze wat nodig is aan ondersteuning om het doel te bereiken, bijvoorbeeld materialen of afspraken met anderen.
- Als zevende en laatste evalueren ze de doelen, sporen hindernissen op in het bereiken van de doelen en bedenken passende oplossingen.

Bijlage 3

Voorbeelden van participatie van volwassenen met een visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperking

Bijvoorbeeld Hanna

De begeleidster van Hanna ziet dat Hanna een rol heeft als 'liefhebber van de muziek van de lokale drumband'. Ze kan echter slechts één keer per jaar de drumband bewonderen. Samen met de teamleden en haar familie werd daarom het doel geformuleerd dat Hanna de wekelijkse repetitie van de drumband bij kon wonen. Hanna moest leren de repetities niet te verstoren. De begeleidster schreef een enthousiasmerend verhaal om een vrijwilliger te vinden die, net als Hanna, van de drumband houdt en met haar mee zou willen naar de repetities. De begeleidster droeg alle relevante zaken die je van Hanna moet weten over aan de vrijwilligster. Bij het bezoeken van de drumband merkte ze dat Hanna vooral houdt van de repetities van het slagwerk: deze repetities zijn ze blijven bezoeken. Hanna bezoekt nu een activiteit die ze leuk vindt en dat heeft tegelijk tot een grotere participatie in de maatschappij geleid.

Bijvoorbeeld Sven

Door het gesprek met de ouders van Sven, naar aanleiding van de training ZVP+, kwam zijn begeleider tot de ontdekking dat Sven was opgegroeid op een boerderij en hij eigenlijk een rol zou kunnen hebben als 'dierenliefhebber'. Om deze rol in te vullen haalt de begeleider, in overleg met z'n teamleden, enkele keren per week samen met Sven een konijn van de kinderboerderij naar de groep. Sven aait, verzorgt en voert het konijn samen met de begeleider. Aan de omgang met het konijn zie je dat Sven dit vaker heeft gedaan en hij geniet er enorm van om dit te doen. Na een korte periode bleek een aantal begeleiders van de groep wat angstig te zijn om het konijn te verzorgen. Om de activiteit toch door te kunnen laten gaan, wordt het konijn nu opgehaald op de dagen dat er begeleiders werken die niet bang zijn bij de verzorging van het konijn.

Alstublieft!

Deze brochure is een product van de Academische Werkplaats EMB.
Waar praktijk, ervaring en wetenschap bij elkaar komt.

Over Academische Werkplaats EMB

De Academische Werkplaats Ernstig Meervoudige Beperkingen (EMB) is een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen, 's Heeren Loo, Hanzehogeschool Groningen en Koninklijke Visio.

De Academische Werkplaats EMB wil een bijdrage leveren aan een verbetering in de kwaliteit van bestaan van kinderen en volwassenen met een (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperking (EMB) en hun gezinnen. Dat doen we door praktijk, ervaring en wetenschap bij elkaar te brengen.

Meer weten over ons? Op www.aw-emb.nl vindt u:

- Lopende onderzoeken
- Nieuws
- Verhalen
- Producten
- Onze medewerkers en hun motivatie

www.aw-emb.nl

© September 2020, Academische Werkplaats EMB | Auteur en promovendus: Gineke Hanzen